

FISCAAL RECHT IN BELGIË

—

Harald De Muynck
Kevin De Muynck

CAMPUS HANDBOEK

EDITIE 2016

ACADEMIA
PRESS

Uitgeverij Academia Press
Prudens Van Duyseplein 8
9000 Gent
België

www.academiapress.be

Uitgeverij Academia Press maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediadivisie van Uitgeverij Lannoo nv.

ISBN 978 90 382 2607 1
D/2016/4804/076
NUR 826

Harald De Muynck & Kevin De Muynck
Fiscaal recht in België – Editie 2016
Gent, Academia Press, 2016, 293 p.

Vormgeving cover: Studio Lannoo
Vormgeving binnenwerk: Studio Lannoo
Zetwerk binnenwerk: bvba Le Pur et l'Impur

© Harald De Muynck & Kevin De Muynck
© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

TEN GELEIDE	11
-------------	----

DEEL I: INLEIDENDE BEGRIPPEN 13

HOOFDSTUK 1: SITUERING VAN HET FISCAAL RECHT	15
1.1 Fiscaal recht	15
1.1.1 Definiëring	15
1.1.2 Situering van het fiscaal recht in het nationaal recht	16
1.1.3 Fiscaal recht en de wet	18
1.1.4 Belastingen	20
1.2 Indeling van de belastingen	21
1.2.1 Berekeningswijze	21
1.2.2 Overheden	22
1.2.3 Directe en indirecte belastingen	23

DEEL II: INKOMSTENBELASTING 31

Inleiding	33
-----------	----

HOOFDSTUK 1: DE PERSONENBELASTING	35
1.1 Omschrijving	35
1.1.1 Progressief klimmende belasting	35
1.1.2 Jaarlijkse belasting	37
1.1.3 Rijksinwoners	37
1.1.4 Globaal inkomen	37
1.2 De aangifte	42
1.2.1 Het aangifteformulier	42
1.2.2 Wie dient er (g)een aangifte in te dienen?	44
1.3 Het invullen van het aangifteformulier	47
1.3.1 Vak I: Bankrekening, telefoonnummer en e-mailadres	48
1.3.2 Vak II: Persoonlijke gegevens en gezinslasten	51

1.3.3	Vak III: Inkomsten van onroerende goederen	56
1.3.4	Vak IV: Wedden, lonen, werkloosheidsuitkeringen, wettelijke uitkeringen bij ziekte of invaliditeit, vervangingsinkomsten en werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoelag	65
1.3.5	Vak V: Pensioenen	88
1.3.6	Vak VI: Ontvangen onderhoudsuitkeringen	93
1.3.7	Vak VII: Inkomsten van kapitalen en roerende goederen	95
1.3.8	Vak VIII: Vorige verliezen en aftrekbare bestedingen	99
1.3.9	Vak IX: Interesten en kapitaalaflossingen van leningen en premies van individuele levensverzekeringen die recht geven op een belastingvoordeel	100
1.3.10	Vak X: (Uitgaven die recht geven op) belastingverminderingen	105
1.3.11	Vak XI: Bedragen die in aanmerking komen voor een belastingkrediet voor Win-winleningen	119
1.3.12	Vak XII: Voorafbetalingen	121
1.3.13	Vak XIII: Verrekenbare woonstaathetfing	121
1.3.14	Vak XIV: Rekeningen, individuele levensverzekeringen in het buitenland, juridische constructies en leningen aan startende kleine ondernemingen	123
1.3.15	Afsluiting deel 1	128
1.3.16	Vak XV: Beroep en ondernemingsnummer	128
1.3.17	Vak XVI: Diverse inkomsten	129
1.3.18	Vak XVII: Bezoldigingen van bedrijfsleiders	133
1.3.19	Vak XVIII: Winst uit nijverheids-, handels- of landbouwondernemingen	136
1.3.20	Vak XIX: Baten van vrije beroepen, ambten, posten of andere winstgevende bezigheden	142
1.3.21	Vak XX: Voorheffingen in verband met een zelfstandige beroepswerkzaamheid	144
1.3.22	Vak XXI: Bezoldigingen van meewerkende echtgenoten en wettelijk samenwonende partners	145
1.3.23	Vak XXII: Winst en baten van een vorige beroepswerkzaamheid	147
1.3.24	Vak XXIII: Eerste vestiging als zelfstandige	148
1.3.25	Afsluiting deel 2	148
	HOOFDSTUK 2: DE VENNOOTSCHAPSBELASTING	151
2.1	Omschrijving	151
2.1.1	Vennootschap	151

2.1.2	Binnenlandse vennootschappen	153
2.1.3	Belasting	154
2.2	Belastbare basis	155
2.2.1	Principe	155
2.2.2	Fiscale winst t.o.v. boekhoudkundige winst	156
2.2.3	De gereserveerde winst	157
2.2.4	Verworpen uitgaven	159
2.2.5	Uitgekeerde winsten	161
2.2.6	Fiscale aftrekken	162
2.3	De belastingberekening	172
2.4	Fairness tax	173
2.4.1	Omschrijving	173
2.4.2	Tarief	174
2.4.3	Belastbare grondslag	174
HOOFDSTUK 3: DE VOORHEFFINGEN EN VOORAFBETALINGEN		191
3.1	De onroerende voorheffing	191
3.1.1	Gewestbelasting	191
3.1.2	Onroerende goederen	191
3.1.3	Belastbare grondslag	192
3.2	De roerende voorheffing	198
3.2.1	Omschrijving	198
3.2.2	Bevrijdende bronbelasting	199
3.2.3	Tarieven	200
3.3	De bedrijfsvoorheffing	203
3.3.1	Omschrijving	203
3.4	De voorafbetalingen	203
3.4.1	Voorafbetalingen voor werknemers	203
3.4.2	Voorafbetalingen voor ondernemingen	204
DEEL III: BELASTINGEN OP DE JURIDISCHE OMLOOP VAN DE GOEDEREN		207
HOOFDSTUK 1: DE BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE (BTW)		209
1.1	Omschrijving	209
1.2	Basisbegrippen	210
1.2.1	De belastingplichtige	210
1.2.2	De belastbare handeling	211

1.2.3	Plaats van de belastbare handeling	213
1.2.4	Vrijstellingen	214
1.2.5	Voldoeningsplicht	215
1.3	De btw-tarieven	216
1.4	De maatstaf van heffing	218
1.5	De btw-verplichtingen	219
1.5.1	Aangifte bij aanvang, wijziging of stopzetting van activiteit	219
1.5.2	Kiezen van een btw-stelsel	230
1.5.3	Uitreiken van facturen	237
1.5.4	Indienen van een btw-aangifte	237
1.5.5	Houden van een btw-boekhouding	241
1.5.6	Indienen van een btw-listing	242
1.5.7	Bijhouden van een tabel van bedrijfsmiddelen	244
1.5.8	Indienen van een Intrastat-aangifte	247
HOOFDSTUK 2: DIVERSE RECHTEN EN TAKSEN		251
2.1	Diverse rechten en taken	251
2.1.1	Soorten	251
HOOFDSTUK 3: REGISTRATIE- EN GRIFFIERECHTEN		257
3.1	Registratierechten	257
3.1.1	Omschrijving	257
3.1.2	Soorten registratierechten	258
3.2	Griffierechten	262
3.2.1	Omschrijving	262
3.2.2	Soorten	262
HOOFDSTUK 4: DE VERKEERSBELASTING		265
4.1	Omschrijving	265
4.2	Tarieven	265
4.3	De belasting op de inverkeerstelling van voertuigen (BIV)	267
DEEL IV: DIVERSE BELASTINGEN		271
HOOFDSTUK 1: DE SUCCESSIERECHTEN		273
1.1	Omschrijving	273
1.2	Recht van successie en recht van overgang bij overlijden	273
1.2.1	Recht van successie	273
1.2.2	Recht van overgang bij overlijden	274

1.3	Tarieven in het Vlaams Gewest	274
1.3.1	In rechte lijn, tussen echtgenoten en samenwonenden	275
1.3.2	Tussen broers en zusters en tussen anderen	280
1.3.3	Bijzondere bepalingen	281
HOOFDSTUK 2: DE SCHENKINGSRECHTEN		287
2.1	Omschrijving	287
2.2	Tarieven	287
2.2.1	Schenkingsrechten op roerende goederen	287
2.2.2	Schenkingsrechten op onroerende goederen	288
2.3	De handgift	290
BRONNEN		293

Hoofdstuk 1

SITUERING VAN HET FISCAAL RECHT

1.1 FISCAAL RECHT

1.1.1 Definiëring

Gezien het onbegonnen werk is om een perfecte en allesomvattende omschrijving te geven van het begrip ‘fiscaal recht’, wordt er hier geopteerd voor het geven van een aantal mogelijke definities, gaande van zeer beperkte tot vrij omvangrijke:

‘het fiscaal recht bepaalt de grondslag en de inning van de belastingen’

‘het fiscaal recht is het geheel van wetten en reglementen, uitgevaardigd tot het heffen van belastingen en het regelen van de betrekkingen van de private personen met de openbare instellingen die gelast zijn met het opleggen en het innen van de belastingbijdragen’

‘het fiscaal recht is de rechtstak waarin is vastgelegd welke financiële prestaties de overheid kan vragen van de individuele deelnemers (fysieke personen, vennootschappen enz.) aan onze samenleving.’

‘het fiscaal recht is de juridische studie van de belastingen als publiekrechtelijke schuldvordering van de overheid tegen de belastingplichtigen, waartoe deze ertoe gedwongen worden een deel van hun inkomen of vermogen aan de overheid af te staan’

Belastingbrief telt dit jaar 38 bijkomende codes

De belastingbrief invullen wordt ook dit jaar weer wat complexer. De aangifte telt netto 38 codes meer dan vorig jaar, waardoor er nu in totaal 810 zijn. Dat blijkt uit de aangifte die dinsdag op de website van de FOD Financiën is verschenen.

Het gros van de nieuwe codes is terug te vinden in het vak van de woonkredieten (vak IX), dat dit jaar 23 extra codes telt.

Volgens fiscalist Jef Wellens van Wolters Kluwer is de complexere belastingbrief te wijten aan de zesde staatshervorming, die de woonfiscaliteit tussen de gewesten en federale overheid versnipperde. "Aangifterubrieken die nog enkel relevant zijn in één bepaald gewest, verzwaren de aangifte voor inwoners van de andere gewesten", luidt het.

Bron: Het Laatste Nieuws, 5 april 2016

1.2.2 Wie dient er (g)een aangifte in te dienen?

Zoals reeds gezien, is de personenbelastingaangifte zowel van toepassing op werknemers als op zelfstandigen en dient ieder van hen in principe een aangifte in te vullen. In een aantal gevallen gelden er echter specifieke regels.

Zo berust de aangifteplicht in het geval van een minderjarige principieel bij de ouders of de voogd. Zij zijn verantwoordelijk voor het invullen van een afzonderlijke aangifte op naam van de minderjarige indien dit noodzakelijk zou zijn. Gezien de ouders echter het wettelijk genot hebben van de onroerende en roerende inkomsten van hun kinderen dienen ze deze inkomsten wel in hun eigen aangifte aan te geven.

Enkel indien de kinderen beroepsinkomsten (bijvoorbeeld van studentenarbeid tijdens de schoolvakantie) of onderhoudsuitkeringen hebben ontvangen, dient er op hun eigen naam een aangifteformulier aangevraagd te worden en moeten deze inkomsten daarin vermeld worden.

Voor gehuwden en wettelijk samenwonenden dient er slechts één gemeenschappelijke aangifte ingevuld te worden, die echter wel door beide partners dient ondertekend te worden.

1.3.4.3 Terugbetaling woon-werkverkeer

De door de werkgever betaalde tussenkomsten in de verplaatsingskosten van de werknemer van en naar het werk (wordt vermeld onder code '254' op de loonfiche) zijn onder bepaalde voorwaarden (gedeeltelijk) vrijgesteld van belastingen.

Tabel: Vrijstelling tussenkomst werkgever in het woon-werkverkeer

	Werknemer bewijst beroepskosten	Werknemer bewijst beroepskosten NIET
Openbaar vervoer (abonnement niet vereist!)	o EUR	Volledige vrijstelling
Gemeenschappelijk vervoer door werkgever georganiseerd	o EUR	Vrijstelling tot max. prijs treinabonnement 1e klasse zelfde afstand
Ander vervoermiddel (o.a. te voet, eigen auto)	o EUR	Vrijstelling van max. 380 EUR

De belastingplichtige dient de vrijstelling waarvan hij kan genieten zelf te bepalen en te vermelden in zijn aangifte.

Indien de werknemer met zijn fiets naar het werk komt, is de door de werkgever betaalde kilometervergoeding tot een bedrag van 0,22 EUR/km vrijgesteld.

Opmerkingen

- > De betaalde vergoeding en het afgelegd aantal kilometers dient vermeld te worden op loonfiche.
- > Indien de werkgever een fietsvergoeding op forfaitaire basis toekent, dan komt deze niet in aanmerking voor de vrijstelling van 0,22 EUR/km, maar enkel voor de 'vrijstelling ander vervoermiddel' (Parl. Vr., nr. 566, 16 januari 2001, Schalck)
- > Indien er sprake is van de combinatie van openbaar vervoer en een ander 'vervoermiddel' (te voet, carpooling, auto, ...), mag aan de vrijstelling van het openbaar vervoer de vrijstelling voor 'ander vervoermiddel' toegevoegd worden (met een max. van 380 EUR).

1.3.12 Vak XII: Voorafbetalingen

Vak XII. - VOORAFBETALINGEN VOOR HET AANSLAGJAAR 2016.

Totaal bedrag van de betalingen:	1570-79	2570-49
----------------------------------	---------------	---------------

‘Voorafbetalingen’ zijn, in tegenstelling tot de bedrijfsvoorheffing, ‘vrijwillig’ door de belastingplichtige betaalde voorschotten op zijn inkomstenbelasting.

Men kan voorafbetalingen doen om een belastingvermeerdering te vermijden of om van een bonificatie of belastingvermindering te genieten.

Voor zelfstandigen zijn voorafbetalingen aan de fiscus in feite min of meer verplicht, gezien ze, als ze niet of niet voldoende op voorhand betalen, meer belastingen zullen moeten betalen dan ze in feite, op basis van hun inkomsten, verschuldigd zijn. Het gaat hier dus in feite om een vrijwillige daad die, als ze niet gesteld wordt, gesanctioneerd wordt met een ‘boete’.

Om deze ‘boete’ te vermijden dienen zelfstandigen elk kwartaal een gedeelte van de geschatte verschuldigde inkomstenbelasting te betalen. Deze stortingen geven dan, als ze voldoende hoog zijn, recht op een bonificatie van een bepaald percentage, die dan in mindering wordt gebracht van de potentiële vermeerdering.

Als men als werknemer verwacht dat de ingehouden bedrijfsvoorheffing niet voldoende zal zijn, en men dus belasting zal moeten bijbetalen, kan men op vrijwillige basis voorafbetalingen doen. De fiscus zal dan bij de uiteindelijke afrekening niet enkel de betaalde bedrijfsvoorheffingen in mindering brengen van de te betalen belasting, maar zal ook rekening houden met de voorafbetalingen.

Afhankelijk van het ogenblik waarop deze voorafbetalingen gebeurden, zal de fiscus hier ook nog een bonificatie op toekennen, hetgeen dan een echte belastingwinst betekent.

1.3.13 Vak XIII: Verrekenbare woonstaathheffing

Vak XIII. - VERREKENBARE WOONSTAATHEFFING.

Bedrag van de woonstaathheffing die op de door u verkregen interesten is ingehouden:	1555-94	2555-64
--	---------------	---------------

Hoofdstuk 2

DE VENNOOTSCHAPSBELASTING

2.1 OMSCHRIJVING

2.1.1 Vennootschap

2.1.1.1 *Vennootschapsrechtelijk*

‘Een vennootschap wordt opgericht door een contract op grond waarvan twee of meer personen overeenkomen iets in gemeenschap te brengen met als doel één of meer nauwkeurig omschreven activiteiten uit te oefenen en met het oogmerk aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel te bezorgen. In de gevallen bepaald in dit wetboek, kan zij worden opgericht door een rechtshandeling uitgaande van één persoon die goederen bestemt tot één of meer nauwkeurig omschreven activiteiten. In de gevallen bepaald in dit wetboek kan de vennootschapsakte bepalen dat de vennootschap niet is opgericht met het oogmerk aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel te bezorgen.’ (art. 1 Wetboek van vennootschappen)

Het wetboek van vennootschappen geeft eveneens een opsomming van de diverse vennootschapsvormen die het erkent:

- als handelsvennootschap met rechtspersoonlijkheid:
 - > de vennootschap onder firma, afgekort V.O.F.;
 - > de gewone commanditaire vennootschap, afgekort Comm. V;
 - > de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, afgekort BVBA;
 - > de coöperatieve vennootschap, die zowel met beperkte aansprakelijkheid, afgekort CVBA, als met onbeperkte aansprakelijkheid, afgekort CVOA, kan zijn;
 - > de naamloze vennootschap, afgekort NV;

- balanstotaal: 4.500.000 EUR.

Opmerking

Vzw's komen niet in aanmerking voor deze maatregel.

De vennootschap kan de octrooiaftrek (80% van de octrooi-inkomsten) aftrekken van de belastbare basis. Deze octrooiaftrek vindt plaats na de DBI-aftrek en voor de notionele interestaftrek, de aftrek van vorige verliezen en de investeringsaftrek.

De vennootschap moet de octrooiaftrek rechtvaardigen in een opgave die bij de aangifte moet worden gevoegd. Wanneer er onduidelijkheid bestaat rond het bedrag van de octrooi-inkomsten kan men een fiscale ruling aanvragen bij de 'Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken'.

2.2.6.4 Aftrek voor risicokapitaal of notionele interest

Met de aftrek van risicokapitaal of het stelsel van de notionele interesten kunnen vennootschappen een op hun risicokapitaal berekende fictieve interestkost aftrekken van hun belastbare winst.

De twee voornaamste doelstellingen van het invoeren van een notionele interestaftrek zijn:

- Het verschil in behandeling wegwerken tussen enerzijds de door de onderneming voor het geleend vermogen betaalde vergoeding in de vorm van volledig aftrekbare interesten en anderzijds de tot nu toe helemaal niet aftrekbare vergoeding (dividenden) voor het door de eigenaars beschikbaar gesteld vermogen (kapitaal).
- Door de aftrekbaarheid van de 'notionele interesten' de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting verlagen en aldus meer buitenlandse investeerders aantrekken.

Opmerking

De aftrek van risicokapitaal of notionele interestaftrek gebeurt na de aftrek definitief belaste inkomsten en vóór de recuperatie van vorige verliezen en de investeringsaftrek.

3.3 DE BEDRIJFSVOORHEFFING

3.3.1 Omschrijving

De bedrijfsvoorheffing is een voornamelijk op beroepsinkomsten door de werkgever aan de bron afgehouden voorschot op de inkomstenbelasting. Theoretisch zou deze ingehouden bedrijfsvoorheffing moeten overeenstemmen met de verschuldigde inkomstenbelasting. Dit principe is in de praktijk echter niet haalbaar gezien er bij de afhouding van de bedrijfsvoorheffing geen rekening kan gehouden worden met voor de overheid op het ogenblik van de inhouding onbekende factoren zoals eventuele andere inkomsten van de belastingplichtige en allerhande door de belastingplichtige gedane uitgaven die recht geven op belastingvoordelen (hypotheekleningen, levensverzekeringen, pensioensparen, giften, ...).

Opmerking

Voor een gedetailleerde uitleg kan er verwezen worden naar 1.3.4.7

3.4 DE VOORAFBETALINGEN

3.4.1 Voorafbetalingen voor werknemers

Als men als werknemer verwacht dat de gedurende het jaar ingehouden bedrijfsvoorheffing niet voldoende zal zijn, en men dus denkt personenbelasting te moeten bijbetalen, kan men op vrijwillige basis voorafbetalingen doen. De fiscus zal dan bij de uiteindelijke afrekening niet enkel de betaalde bedrijfsvoorheffingen in mindering brengen, maar zal bij het berekenen van de nog te betalen belasting natuurlijk ook rekening houden met de gedane voorafbetaling(en).

Afhankelijk van het ogenblik waarop deze voorafbetaling(en) gebeurden kan dit voor de belastingplichtige in bepaalde gevallen zelfs nog een extra belastingwinst in de vorm van een bonificatie opbrengen.